

**PLAN
BADANIA BIEGŁOŚCI / PORÓWNIANIA
MIĘDZYLABORATORYJNEGO
NR 1/2017**

prowadzonych przez Klub POLLAB – Sekcję ..... **PETROL - GAZ**

Uwaga: Uzupełniając poniższą tabelę należy wypełnić te obszary, które są istotne dla konkretnego PT/ILC lub wpisać „nie dotyczy” w przypadku wyłączenia.

Nazwa i adres organizatora badania biegłości	Klub Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB ul. Kłobucka 23A; 02-699 Warszawa
Imię i nazwisko, organizacja koordynatora i innych osób zaangażowanych w projektowanie i działanie programu badania biegłości	Koordynator – Marta Skolniak, Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych Weryfikator – Stanisław Bigalke, Ośrodek Badawczy Służby MPS, Rejonowe Laboratorium MPS Bydgoszcz
Działania, które będą podzlecane oraz nazwy i adresy podwykonawców włączonych w realizację programu badania biegłości	Nie dotyczy
Kryteria uczestnictwa, które należy spełnić	Członkostwo w Klubie POLLAB Dopuszcza się również udział instytucji niezrzeszonych w Klubie POLLAB.
Liczba i rodzaj oczekiwanych uczestników programu badania biegłości	Przewidywana liczba wszystkich uczestników – ok. 15 Przewidywana liczba laboratoriów akredytowanych –ok. 11 Minimalna liczba laboratoriów – ok. 8

<p>Wybór wielkości mierzonej (-ych) lub właściwości objętych badaniem biegiłości, łącznie z informacją co uczestnicy mają identyfikować, mierzyć lub badać</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wygląd zewnętrzny - wzrokowo 2. Barwa - ASTM D 156, ASTM D 6045 3. Liczba kwasowa - ASTM D 3242 4. Zawartość węglowodorów aromatycznych - ASTM D 1319, PN-EN 15553 5. Zawartość węglowodorów aromatycznych - ASTM D 6379 6. Zawartość siarki ogólnej - PN-ISO 8754, ASTM D 4294 7. Zawartość siarki ogólnej - ASTM D 5453, PN-EN ISO 20846 8. Zawartość siarki merkaptanowej - ASTM D 3227 9. Test Doctora - ASTM D 4952 10. Gęstość w temp. 15 °C - ASTM D 4052, PN-EN ISO 12185 11. Gęstość w temp. 15 °C - PN-EN ISO 3675, ASTM D 1298 12. Temperatura zapłonu - ASTM D 56 13. Temperatura zapłonu - ASTM D 93, PN-EN ISO 2719 14. Temperatura zapłonu - ASTM D 3828 15. Skład frakcyjny - ASTM D 86, PN-EN ISO 3405 16. Skład frakcyjny - ASTM D 2887 17. Temperatura krystalizacji - ASTM D 2386 18. Temperatura krystalizacji - ASTM D 5972 19. Temperatura krystalizacji - ASTM D 5901 20. Lepkość kinematyczna w temp. -20 °C - ASTM D 445, PN-EN ISO 3104 21. Wartość opałowa - ASTM D 3338 22. Wartość opałowa - ASTM D 4809 23. Korozja na miedzi - ASTM D 130, PN-EN ISO 2160 24. Zawartość żywic obecnych - ASTM D 381, PN-EN ISO 6246 25. Stabilność termiczna (Metoda JFTOT) - ASTM D 3241 26. Wskaźnik wydzielania wody - ASTM D 3948 27. Oddziaływanie z wodą - ASTM D 1094 28. Wysokość niekopącego płomienia - ASTM D 1322 29. Zawartość naftalenów - ASTM D 1840 30. Zawartość dodatku DCI-4A - NO-91-A258-1 p.2.4 31. Smarność BOCLE - ASTM D 5001 32. Zawartość FAME - ASTM D 7797
<p>Opis zakresu wartości lub właściwości, lub obydwu, spodziewanych dla obiektów badania biegiłości</p>	<p>Zakres wartości zbliżony do paliwa lotniczego dopuszczonego do obrotu handlowego. Przewiduje się umieszczenie dodatkowych analiz, jeśli będzie odpowiednia ilość wyników pozwalająca na obróbkę statystyczną</p>
<p>Potencjalne główne źródła błędów występujących w odniesieniu do badania biegiłości</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>Wymagania dotyczące wytwarzania, nadzorowania jakości, magazynowania i dystrybucji obiektów badania biegiłości</p>	<p>Materiał badawczy zostanie wytworzony poprzez pobranie paliwa do nowej, czystej beczki 200 L i poddany ujednorodnieniu poprzez przetoczenie. Następnie zostanie rozlany do pojemników stalowych pokrytych wewnątrz żywicą epoksydową, zgodnych z normą PN-V-79000:1997, odpowiednich do magazynowania i transportu paliw lotniczych, o objętości ok. 3,8 L. Z przygotowanej partii obiektu badania zostanie wybrana losowo odpowiednia ilość próbek do oceny jednorodności i stabilności przygotowanego materiału. Próbki przeznaczone dla uczestników zostaną rozesłane przez firmę kurierską.</p>
<p>Racjonalne środki zapobiegawcze w celu zapobieżenia zмовie pomiędzy uczestnikami lub fałszowaniu wyników oraz procedury, które będą uruchomione jeżeli mieć będzie miejsce podejrzenie zмовy lub fałszowania wyników.</p>	<p>Uczestnicy zostaną poinformowani o możliwości wykluczenia z oceny w programie, jeśli nastąpi podejrzenie zмовy lub fałszowania wyników. Na Formularzu Zgłoszeniowym zostanie umieszczony zapis deklarujący: Zobowiązanie Uczestnika do wykonania badań i przekazania wyników bez porozumiewania się z uczestnikami i fałszowania wyników.</p>

<p>Opis informacji, którą należy dostarczyć uczestnikom oraz harmonogram realizacji kolejnych etapów programu</p>	<p>Uczestnikom zostaną przekazane informacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczestnicy powinni postępować z obiektem badań tak samo jak przy wykonywaniu badań rutynowych, - uczestnicy podają niepewność pomiaru (wraz z współczynnikiem rozszerzenia) każdego parametru w przypadku, gdy jest ona wyznaczona dla danej metody, - ostateczną datę otrzymania przez koordynatora wyników badania, - informacje o szczegółowych danych koordynatora, - sposób określenia wartości przypisanej i niepewności wartości przypisanej oraz odchylenia standardowego dostosowanego do celu badań. <p>Harmonogram realizacji etapów programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozesłanie do potencjalnych uczestników programu badań, formularza zgłoszeniowego oraz formularza wyników - Zebranie od uczestników formularzy zgłoszeniowych - Uiszczenie opłaty związanej z uczestnictwem w badaniach - Przygotowanie materiału badawczego - Sprawdzenie jednorodności próbek oraz sprawdzenie stabilności próbek w ustalonym odstępnie czasowym (uwarunkowanym terminem trwania etapu programu związanego z nadesłaniem wyników przez uczestników) - Rozesłanie próbek do uczestników - Otrzymanie od uczestników formularzy z wynikami - Opracowanie sprawozdania z badań biegłości wraz z oceną rezultatów działania - Weryfikacja sprawozdania przez weryfikatora wyznaczonego z Sekcji PETROL-GAZ Klubu POLLAB - Rozesłanie do uczestników sprawozdań z wynikami badań biegłości
<p>Częstość lub daty dystrybucji obiektów badań biegłości do uczestników, ostateczne terminy przekazania wyników przez uczestników i, jeżeli zasadne, daty, kiedy uczestnicy powinni wykonać badania lub pomiary</p>	<p>SEKCJA: PETROL – GAZ ..../2017 – <i>Paliwo do turbinowych silników lotniczych</i></p> <p>Data zebrania formularzy zgłoszeniowych – do 31.03.2017</p> <p>Data dystrybucji próbek – do 31.07.2017</p> <p>Data przesłania wyników badań do koordynatora – do 31.08.2017</p> <p>Data zakończenia sekcji i rozesłania wyników – do 30.11.2017</p>
<p>Wszelkie informacje dotyczące metod lub procedur, potrzebne uczestnikom do przygotowania materiału do badań i przeprowadzenia badań lub pomiarów</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>Procedury dotyczące metod badań lub pomiarów, które będą wykorzystane do badania jednorodności i stabilności obiektów badania biegłości oraz, jeżeli ma zastosowanie, określenie ich żywotności biologicznej</p>	<p>Ocena jednorodności i stabilności obiektu badań zostanie sprawdzona wg normy ISO 13538:2015 (załącznik B)</p>
<p>Przygotowanie jednolitych form sprawozdań, które będą stosować uczestnicy</p>	<p>Sprawozdanie przekazane uczestnikom zostanie opracowane zgodnie z załącznikiem nr 3 do procedury KPLB Nr 1 PT/ILC wyd. 6 z dnia 06.12.2013 dostępnej na stronie: www.pollab.pl.</p>

Dokładny opis analizy statystycznej, która będzie stosowana	<p>Wyznaczenie wartości przypisanej, niepewności wartości przypisanej, odchylenia standardowego oraz ocena rezultatów działania uzyskanych przez uczestników zostanie przeprowadzona zgodnie z wymaganiami zawartymi w normach PN-EN ISO/IEC 17043:2011 oraz ISO 13528:2015.</p> <p>Wartości przypisane oraz odchylenia standardowe każdorazowo dla wszystkich parametrów zostaną wyznaczone z wyników uczestników z uwzględnieniem techniki minimalizującej wpływ wyników skrajnych z zastosowaniem odpornej metody statystycznej Algorytmu A wg normy ISO 13528:2015 (Załącznik C). Zostanie wyliczona niepewność wartości przypisanej u_x (dla badań, gdzie liczba uczestników będzie większa niż 8) wg normy ISO 13528:2015, pkt. 7.7.2, w celu ewentualnego uwzględnienia tego parametru w ocenie rezultatów działania uczestników. W tym celu zostanie sprawdzone spełnienie granicznego warunku dla wartości u_x wg normy ISO 13528:2015, pkt. 9.2.</p> <p>Do oceny wyników badań zostanie zastosowane odchylenie standardowe odtwarzalności S_R charakteryzujące precyzję metod znormalizowanych lub odchylenie standardowe z wyników nadesłanych przez uczestników s^*. Wyniki badań uzyskane przez uczestników będą analizowane pod względem uzyskanych wyników zadowalających, wątpliwych i niezadowalających. Do oceny rezultatów działania uczestników zostanie zastosowana opcjonalnie statystyka osiągnięć wg normy PN-EN ISO/IEC 17043:2011 (załącznik B pkt. B.3.1) np. wskaźnik z-score. W przypadku mniejszej liczby uczestników nie będzie zastosowana technika statystyczna minimalizująca wpływ wyników skrajnych i wyniki zostaną sprawdzone testem Dixona, w celu eliminacji wyników skrajnych, które nie będą brane do dalszych obliczeń. W przypadku mniejszej ilości uczestników -ocena wyników będzie miała charakter poglądowy.</p> <p>Każdorazowo wybrana statystyka osiągnięć będzie dostosowywana do utrzymania wiarygodności programu badań (np. w zależności od populacji uczestników).</p>
Źródło, spójność pomiarowa i niepewność pomiaru wartości przypisanej	Wartości przypisane oraz niepewności wartości przypisanej dla parametrów (objętych programem) zostaną wyznaczone z wyników uczestników z uwzględnieniem techniki minimalizującej wpływ wyników skrajnych z zastosowaniem odpornej metody statystycznej Algorytmu A wg normy ISO 13528:2015 (Załącznik C) oraz pkt. 7.7.2
Kryteria oceny rezultatów działania uczestników	Wyniki badań uzyskane przez uczestników poddane zostaną ocenie stosując kryteria wg wskaźnika z-score: Kryteria oceny będą następujące: $ z \leq 2$ – <i>wynik zadowalający</i> $2 < z < 3$ – <i>wynik wątpliwy</i> $ z \geq 3$ – <i>wynik niezadowalający</i>
Opis danych, raportów pośrednich lub informacji, które należy przekazać zwrótnie uczestnikom	Nie dotyczy
Określenie zakresu w jakim zostaną opublikowane wyniki uczestników i wnioski wynikające z programu badania biegłości	Wyniki zostaną opublikowane w formie sprawozdania z badań biegłości tylko dla Uczestników biorących udział w programie.
Działania, które należy podjąć w wypadku zaginięcia lub uszkodzenia obiektów badania biegłości	Zostanie przygotowana odpowiednia ilość obiektu do badań biegłości, aby była możliwość przekazania dodatkowej próby, w przypadku zagubienia lub uszkodzonego w trakcie dystrybucji.

Koordynator

Marta Skolniak 06.03.2017 r.

nie wymaga podpisu

Weryfikator

Stanisław Bigalke 07.03.2017 r.

nie wymaga podpisu

Przewodnicząca Kolegium Sekcji PETROL-GAZ

Ewa Rostek 07.03.2017 r.

nie wymaga podpisu

Prezes/Członek Zarządu Klubu POLLAB

Andrzej Brzyski, 20.03.2017 r.

nie wymaga podpisu